

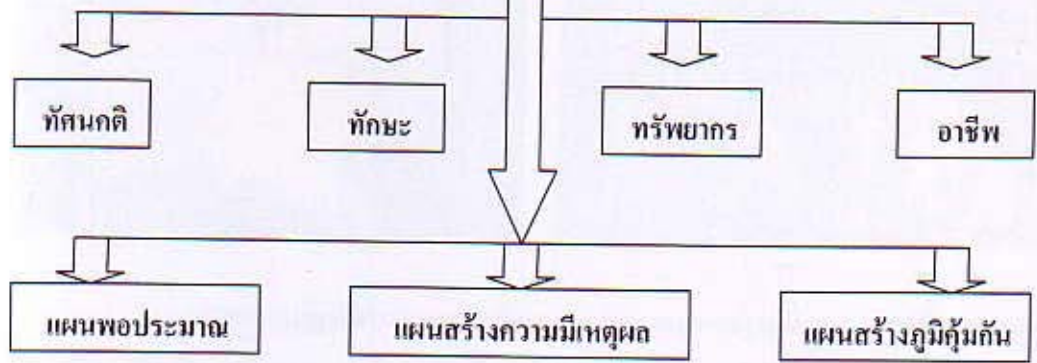
กระบวนการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” บ้านฮ่องกอก

เมื่อกล่าวถึงคำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” ผู้ร่วมเวทีฯ เกือบทั้งหมด กล่าวว่า รู้จักคำนี้มานานแล้ว และชาวบ้านฮ่องกอกเห็นว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวิถีชีวิตของคนไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่ต้องมี “สติปัญญาและความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำรงชีวิตอย่างแท้จริง ที่ผ่านมา บ้านฮ่องกอก โดยผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่ม/องค์กรชุมชน ร่วมกับภาคีการพัฒนา ได้ดำเนินการประชาคม เพื่อวางแผนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และได้กำหนดเป็นหลักการไว้ 4 ประการ คือ

1. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยใช้ประชาชนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา
2. ยึดหลักการทำงานร่วมกัน และเรียนรู้จากการปฏิบัติ
3. ยึดหลักการสร้างความตระหนักและจิตสำนึกกรักบ้านเกิด ก่อนการปฏิบัติ
4. ยึดตัวชี้วัด 6 x 2 เป็นแนวปฏิบัติในระยะเริ่มต้น

จากผลการประชาคม ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่ม/องค์กรชุมชน ได้กำหนดแผนการขับเคลื่อน “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ให้เป็นรากฐานของชีวิตประชาชนในหมู่บ้าน ตามแผนภูมิดังนี้

ข้อมูลครัวเรือน

- ☞ ทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย
- ☞ ลดต้นทุนการผลิต
 - ใช้ปุ๋ยอินทรีย์
 - ใช้ปุ๋ยคอก
- ☞ ลดรายจ่ายเพื่อการผลิต/เพื่อการบริโภค
 - การปลูกพืช
 - การเลี้ยงสัตว์

- ☞ ลดรายจ่ายฟุ่มเฟือย
- ☞ เพิ่มรายได้
- ☞ พัฒนาอาชีพเสริม
- ☞ มีอาชีพเสริม

- ☞ การเก็บออม
- ☞ การเป็นสมาชิกกลุ่ม
- ☞ การประกอบอาชีพหลากหลาย
- ☞ การสร้างครอบครัวอบอุ่น

เงื่อนไขความรู้

- ☞ เข้าสู่เวทีการเรียนรู้ชุมชน (เรียนรู้ร่วมกัน)
- ☞ การปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตสู่ความพอเพียง
- ☞ มีแผนการเรียนรู้ของกลุ่มร่วมกัน
- ☞ มีการเรียนรู้เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ☞ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม

- ☞ มีความซื่อสัตย์ อดทน เสียสละ และขยันหมั่นเพียร
- ☞ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ☞ มีระเบียบวินัย และมีคุณธรรม
- ☞ รักษาความสามัคคีของหมู่คณะ
- ☞ ร่วมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม
- ☞ ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท

จากแผนปฏิบัติการของครัวเรือน และแผนการขับเคลื่อนของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ประกอบกับข้อมูลหมู่บ้านทำให้มองเห็นว่า การดำเนินชีวิตของชาว อ่องกอกมีการปฏิบัติอย่างเป็นกระบวนการ ตัวอย่างเช่น โครงการปลูกผักปลอดสารพิษ (ผักกางมุ้ง) ทำให้คนในชุมชนได้บริโภคผักที่ปลอดสารพิษและไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เป็นการศึกษาเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นขั้นตอน ทำให้คนในชุมชนมีความรู้สึกรู้ว่า ได้มีส่วนร่วมด้วย นับว่าเป็นการแก้ไข ปัญหาของชุมชนที่ดี และช่วยกันดูแลรักษาให้ยั่งยืนต่อไป

ชาวอ่องกอกได้ตระหนักถึงการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต โดยได้รับทราบจากการประชุม สัมมนา และจากสื่อต่าง ๆ แล้วน้อมนำมาปฏิบัติกับตนเอง ครอบครัว และชุมชน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. ระดับคนในชุมชน ทุกคนมีพื้นฐานอาชีพด้านการเกษตร มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันทางด้านแรงงาน และความรู้ (ภูมิปัญญาท้องถิ่น) การดำรงชีวิตอย่างเรียบง่าย การรักษา

วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น แต่ในขณะที่เดียวกันก็ศึกษาหาความรู้เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง รู้จักการวิเคราะห์ปัญหา และวางแผนการดำเนินชีวิตของตนเอง

2. ระดับครอบครัว มีการวางแผนการใช้จ่ายร่วมกันของครอบครัว ใช้พื้นที่ว่างในบริเวณบ้านปลูกสมุนไพรและพืชสวนครัวไว้บริโภคอย่างพอเพียง ลดต้นทุนการประกอบอาชีพ หาอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ และสร้างความอบอุ่นในครอบครัว

3. ระดับหมู่บ้าน

- มีการเสริมสร้างภาวะผู้นำ และใช้ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) และข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2ค) มาแก้ไขปัญหของครัวเรือนและของหมู่บ้าน
 - มีการรณรงค์การประหยัดคอดออม และจัดทำบัญชีครัวเรือนอย่าง
- ต่อเนื่อง
- เสริมสร้างการรักษาวินัย คุณธรรม และจริยธรรมให้มีผลอย่างเป็น
- รูปธรรม
- เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ กลุ่ม/องค์กรชุมชน ให้มีความมั่นคงและ

ยั่งยืนต่อไป

แรงหนุนจากภายในหมู่บ้าน

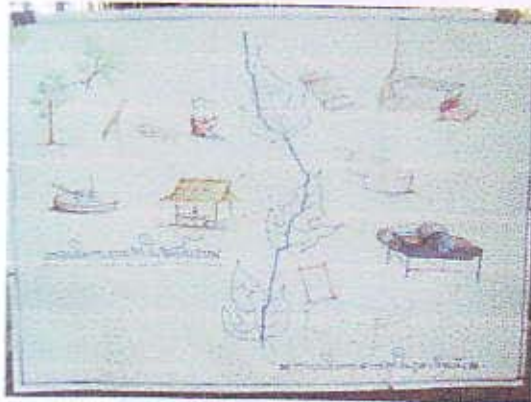
จัดตั้งขึ้น

1. คนในชุมชน ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของชุมชน กลุ่ม/องค์กรชุมชนที่ร่วมกัน

2. ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่ม/องค์กรชุมชน มีความเข้มแข็งและมองการณ์ไกลได้ดี
3. คนในชุมชนมีความสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจในการทำกิจกรรมของชุมชน
4. คนในชุมชนมีความเอื้ออารีต่อกันเสมือนญาติ
5. คนในชุมชนเป็นสมาชิกกลุ่ม/กองทุนต่าง ๆ ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่บ้าน
6. การใช้และสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเกื้อกูลกันในการดำรงชีวิตและการ

ประกอบอาชีพ

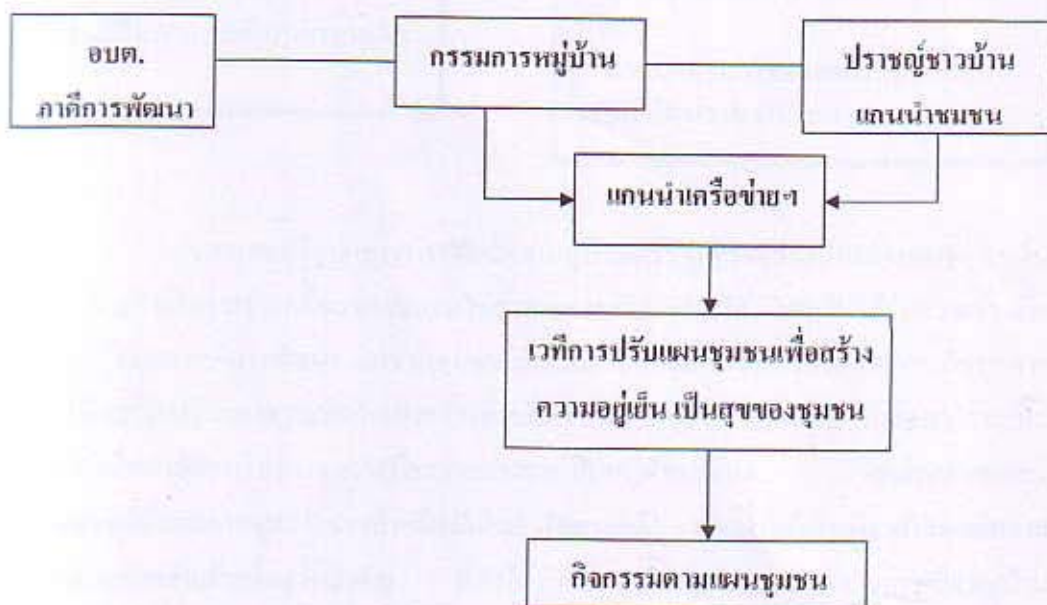

แรงหนุนจากภายนอกหมู่บ้าน

1. ได้รับการสนับสนุนการพัฒนาหมู่บ้านทั้งภาครัฐ ภาคท้องถิ่น และภาคเอกชน
2. กลุ่ม/องค์กร รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม เช่น ธนาคาร องค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนราชการต่าง ๆ
3. ความภาคภูมิใจที่ได้รับการคัดเลือกเป็นหมู่บ้านต้นแบบขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2550 ระดับอำเภอ
4. ได้รับความสนใจจากประชาชน นักเรียน นิสิตนักศึกษา ในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น (การทำกระดาษสา)
5. นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา ลำปาง ได้มาทำการศึกษาวิถีชีวิตของหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ
6. คณะอาจารย์จากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ลำปาง ได้ให้ความสนใจในการทำวิจัยท้องถิ่น

จากการจัดเวที ประชุม พุดคุยในชุมชนทำให้ชาวบ้านอ่องกอกสามารถกำหนดรูปแบบการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านอ่องกอก ได้ดังแผนภูมिนี้

รูปแบบการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านอ่องกอก

บ้านอ่องกอก
(ชุมชนเข้มแข็ง)

มีระบบการจัดการ
ความรู้

- จัดทำข้อมูลสารสนเทศชุมชน
- มีเวทีประชาคมสม่ำเสมอ
- มีศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน
- มีเครือข่ายองค์กรชุมชนและมีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

มีความมั่นคงทาง
เศรษฐกิจ

- ส่งเสริมการออมทรัพย์
- ส่งเสริมการสร้างงาน สร้างอาชีพในชุมชน
- ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต

หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง
“อยู่เย็น เป็นสุข”

คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี
มีความสุข

- เสริมสร้างภาวะผู้นำ (โดยอาศัยมาตรฐานงานพัฒนาชุมชน (มชช.) เป็นเครื่องมือ)
- เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม แก่ประชาชน
- ส่งเสริมวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

มีภูมิคุ้มกันทางสังคม

- มีกิจกรรมระดมทุนเพื่อประกอบอาชีพ
- มีกิจกรรมเพื่อสวัสดิการชุมชน
- มีกิจกรรมเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มและชุมชน
- ส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วมตามหลักประชาธิปไตย

จากแผนภูมิรูปแบบการขับเคลื่อนหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านอ่องกอก จะเห็นได้ว่า การดำเนินการขับเคลื่อนของชุมชนไม่สามารถจะดำเนินการได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือจากชาวบ้านและภาคีการพัฒนา แกนนำชุมชนเปรียบเสมือนตัวหลักในการประสานงานกับทุกภาคส่วน เป็นเสมือนผู้นำความคิดในเชิงสร้างสรรค์ให้แก่คนในชุมชน แม้ว่าหมู่บ้านอ่องกอกจะเป็นหมู่บ้านที่มีสภาพค่อนข้างยากลำบากกว่าการเป็นหมู่บ้านชนบท แต่บ้านอ่องกอกมีผู้นำชุมชนที่มีศักยภาพสูง ชาวบ้านยึดมั่นในความสามัคคี เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและมีความขยันหมั่นเพียรอันเป็นพื้นฐานสำคัญ ที่ทำให้บ้านอ่องกอกประสบผลสำเร็จในการเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง “อยู่เย็น เป็นสุข” ได้ในระดับจังหวัดได้